

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců JUDr. Faisala Husseiniho a Mgr. Petra Pospíšila ve věci

žalobce: **SMM Elektro, spol. s r.o.**, IČ: 63477076
sídlem Cejl 29/76, 602 00 Brno
zastoupený advokátem Mgr. Marianem Jeřábkem
sídlem Jakubské náměstí 580/4, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2021, č. j. MPSV-2020/50795-513/3,

takto:

- I. Rozhodnutí ministryně práce a sociálních věcí ze dne 15. 4. 2021, č. j. MPSV-2020/50795-513/3, **se ruší** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 19 456 Kč, a to k rukám jeho advokáta Mgr. Mariana Jeřábka do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce požádal dne 3. 2. 2020 Ministerstvo práce a sociálních věcí o odstranění tvrdosti zákona týkající se prominutí splnění podmínky výše součtu nedoplatků uvedené v ustanovení § 78a odst. 4 písm. b) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), pro účely poskytnutí příspěvku na podporu osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce (dále jen „příspěvek“) dle ustanovení § 78a zákona o zaměstnanosti za 4. kalendářní čtvrtletí roku 2019.
2. Žalovaný rozhodnutím ze dne 27. 2. 2020, č. j. MPSV-2020/23157-424/2, žalobci neprominul splnění podmínky výše součtu nedoplatků uvedené v § 78a odst. 4 písm. b) zákona o zaměstnanosti, a to pokud jde o výši nedoplatku zachyceného u zaměstnavatele k poslednímu dni příslušného kalendářního čtvrtletí, tj. ke dni 31. 12. 2019, která k tomuto dni přesáhla částku 10 000 Kč.
3. Proti tomuto rozhodnutí žalovaného podal žalobce rozklad k ministryni práce a sociálních věcí (dále jen „ministryně“). Ministryně rozklad zamítla a napadené rozhodnutí žalovaného potvrdila rozhodnutím ze dne 15. 4. 2021, č. j. MPSV-2020/50795-513/3 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Uvedla, že důvody uváděné žalobcem jsou nedostatečné a případ nemůže být hodnocen jako zvláštního zřetele hodný.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

4. Ve včas podané žalobě žalobce navrhl, aby soud napadené rozhodnutí ministryně zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
5. Správní orgány přirovnávají neurčitý právní pojem „*případ hodný zvláštního zřetele*“ k pojmu vyšší moci. S interpretací a aplikací tohoto pojmu nelze souhlasit. Ministryně nadefinovala, co lze považovat za důvod hodný zvláštního zřetele (vyšší moc) a jakékoliv argumenty žalobce vyloučila, neboť nekorespondovaly s touto úzkou interpretací. Nevyplacení příspěvku je obrovským zásahem do dalšího fungování žalobce. Institut odstranění tvrdosti zákona má opodstatnění, pokud by aplikace zákonného ustanovení měla nepřiměřeně tvrdý dopad na zaměstnavatele. Správní orgán má prostor pro zvážení všech okolností případu, aby jeho rozhodnutí reflektovalo míru porušení povinnosti ze strany zaměstnavatele (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2019 č. j. 3 Ads 349/2017-28). Ministryně však uvádí, že zákon neumožňuje zohlednit nepoměr mezi výší nedoplatků a výší případného příspěvku, důsledky spojené s neposkytnutím příspěvku, povahu jednání z hlediska úmyslu nebo nedbalosti, tíživou situaci spojenou s pandemií Covid-19. Ministryně se odmítla zabývat většinou okolností případu žalobce. Správními orgány uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále také „NSS“) ze dne 11. 7. 2019 č. j. 2 Ads 340/2018-23, není přílehlavý.
6. Správní orgány mají dle § 2 odst. 4 správního řádu dbát na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. Žalobce předložil 18 anonymizovaných rozhodnutí žalovaného z roku 2019, v nichž žalovaný rozhodoval o odstranění tvrdosti zákona a v nichž interpretoval pojem „*případ hodný zvláštního zřetele*“ značně široce. Vyhověl žádostem i při docela vysoké míře pochybení zaměstnavatelů. Kontrolní mechanismy uvedené v napadeném rozhodnutí mohly být nastaveny ve všech 18 případech z rozhodovací praxe MPSV. V případě žalobce došlo k odlišnému hodnocení skutkových okolností (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 21. 7. 2009 č. j. 6 Ads 88/2006-132), aniž by se intenzitou pochybení a dalšími okolnostmi odlišoval od uvedených případů.

7. Na vydání napadeného rozhodnutí žalobce čekal 403 dnů. Za celou dobu nepřekonal obtíže spojené s nevyplaceným příspěvkem.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

8. Ve vyjádření k žalobě žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.
9. Odstranění tvrdosti zákona je možné, pokud jde o výjimečný případ a pokud je zároveň shledáno, že případ lze posoudit jako zvláštního zřetele hodný. Žalovaný zkoumá, zda jsou důvody uvedené zaměstnavatelem relevantní. Posuzuje nejenom skutečnosti a důvody, pro něž zaměstnavatel nesplnil podmínku bezdlužnosti pro účely poskytnutí, ale i širší relevantní okolnosti konkrétního případu. Žalovaný nepřirovnává pojem „*případ hodný zvláštního zřetele*“ k pojmu „*vyšší moc*“. Nelze souhlasit s tím, že ministryně předem nadefinovala, co je důvod zvláštního zřetele a odmítla se zabývat většinou okolností případu. Důvody nelze přesně definovat. Námitky žalobce ministryně vypořádala. Zohledňování poměru mezi výší nedoplatku a výší příspěvku by vedlo k diskriminaci zaměstnavatelů pobírající příspěvky v nižší výši. Ekonomické konsekvence nemohou být při posuzování žádosti o odstranění tvrdosti zákona brány v potaz ani v rovině dopadu neposkytnutí příspěvku na zaměstnavatele a jeho zaměstnance. Negativní ekonomické následky neposkytnutí příspěvku vedoucí k propouštění zaměstnanců, likvidaci zaměstnavatele, jsou jako důvody pro prominutí zaměstnavateli uváděny již „automaticky“, a to zcela účelově. Žalobce je prokazatelně nadále ekonomický činný. Pojem „*případ výjimečný zvláštního zřetele hodný*“ byl aplikován správně a v souladu s rozhodovací praxí žalovaného.
10. Správní orgány neporušily zásadu rovnosti ani zásadu legitimního očekávání. Žalovaný odkazuje na několik svých rozhodnutí, v nichž bylo rozhodnuto stejně, jako v případě žalobce. O výjimečný stav jde, pokud ke vzniku nedoplatků nedošlo jen v důsledku pochybení, ale v důsledku kumulace jednotlivých faktorů, které prokazatelně způsobily nemožnost uhradit veškeré splatné závazky. V případě žalobce nebyla shledána kumulace takových faktorů. Žalovaný vždy přihlíží ke všem relevantním okolnostem. V případě žalobce tak bylo rozhodnuto v souladu s rozhodovací prací žalovaného. Rozhodnutí po lhůtě stanovené správním řádem nezakládá nezákonnost napadeného rozhodnutí.

IV. Doplnění žaloby

11. Od podání žaloby bylo vydáno několik rozhodnutí správních soudů mající vliv na projednávanou věc. V rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2021 s č. j. 11 Ad 1/2021-47 se jednalo o chybu osoby zodpovědné za zadávání plateb. Je nutno brát v potaz poměr mezi výší nedoplatku a výší příspěvku, jakož i dopad neposkytnutí příspěvku na zaměstnavatele a jeho zaměstnance. Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti uvedenému rozsudku rozhodnutím ze dne 31. 8. 2022, č. j. 6 Ads 244/2021-29 zamítl. Ministryně a žalovaný vyložili pojem „*výjimečný případ hodný zvláštního zřetele*“ nepřípustně restriktivně, významnými okolnostmi případu žalobce se tak vůbec nezabývali.
12. V případě společnosti AMERFO o.p.s., IČO: 28064038 (dále jen „AMERFO“) došlo k obdobnému případu jako u žalobce. AMERFO měla u orgánů sociálního zabezpečení evidovány nedoplatky z důvodu administrativní pochybení a nesplnila tak podmínku pro výplatu příspěvku. Zdejší soud rozhodl o žalobě společnosti AMERFO rozsudkem ze dne 30. 8. 2022, č. j. 29 Ad 13/2020-171. Společnost AMERFO měla k dispozici několik rozhodnutí žalovaného za rok 2018, poskytla tak širší obraz o nejednotnosti a nekonzistentnosti rozhodovací praxe žalovaného. Žalobce vyjmenoval případy udělení

výjimek žalovaným. Příklad žalobce se neodlišuje od případů v rozhodnutích uvedených v rozsudku č. j. 29 Ad 13/2020-171, v případě žalobce nebyly zohledněny okolnosti případu, které v rozhodnutích uvedených v tomto rozsudku hrály významnou roli. V případě žalobce tak byla porušena zásada předvídatelnosti a legitimního očekávání. Závěrem žalobce cituje z dokumentu Veřejného ochránce práv – Zpráva o šetření ve věci příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením ze dne 15. 2. 2021, sp. zn. 4439/2020/VOP/MKZ, č. j. KVOP-6548/2021.

13. Žalovaný a ministryně odkazují na rozhodnutí NSS ze dne 11. 7. 2019, č. j. 2 Ads 340/2018 – nelze zohledňovat nepoměr mezi výší nedoplatku a výší případného příspěvku. Využívají jej na celkovou podporu svého restriktivního přístupu ve věci žalobce. K tomuto se vyjádřil NSS v rozsudku č. j. 6 Ads 244/2021-29 - nelze automaticky vztahovat na rozhodování o prominutí podmínky bezdlužnosti dle § 78a odst. 16 tohoto zákona. K názoru žalovaného a ministryně, že zohledňování poměru mezi výší nedoplatku a výší příspěvku by vedlo k diskriminaci zaměstnavatelů zaměstnávajících nižší počet osob se zdravotním postižením, uvedl NSS, že je logické, že zaměstnavatel s větším počtem osob se zdravotním postižením má vyšší příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením než zaměstnavatel, který zaměstnává nižší počet těchto osob. NSS se v uvedeném rozsudku uvedl vyjádřil i k ekonomickým důsledkům.

V. Ústní jednání

14. Dne 30. 5. 2023 ve věci proběhlo ústní jednání. Účastníci setrvali na svých dosavadních stanoviscích k věci. Žalovaný odkázal na svoji dřívější rozhodovací praxi. Pokud se týká důkazních návrhů, soud provedl dokazování rozhodnutími žalovaného předloženými žalobcem, která prokazují dosavadní rozhodovací praxi. Další dokazování nebylo navrženo.

VI. Posouzení věci soudem

15. Krajský soud v Brně (dále jen „soud“) přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) napadené rozhodnutí, jakož i předcházející prvostupňové rozhodnutí včetně řízení předcházejícího jejich vydání, a shledal, že žaloba **je důvodná** (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
16. Rozhodnou otázkou ve věci je, zda žalobci mělo být prominuto splnění podmínky výše součtu nedoplatků uvedené v ustanovení § 78a odst. 4 písm. b) zákona o zaměstnanosti, a zda byl případ správními orgány správně posouzen.
17. Podle ust. § 78 odst. 4 písm. b) zákona o zaměstnanosti se *příspěvek poskytuje čtvrtletně zpětně na základě písemné žádosti zaměstnavatele, která musí být krajské pobočce Úřadu práce doručena nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po uplynutí příslušného kalendářního čtvrtletí. Příspěvek se poskytuje za podmínky, že k poslednímu dni příslušného kalendářního čtvrtletí zaměstnavatel nemá v evidenci daní zachyceny daňové nedoplatky vedené příslušným finančním nebo celním úřadem, nemá nedoplatek na pojistném a na penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění, s výjimkou případů, kdy*

b) součet nedoplatků zaměstnavatele, s výjimkou nedoplatků podle písmene a), k poslednímu dni příslušného kalendářního čtvrtletí nepřesáhl 10 000 Kč a zaměstnavatel tyto nedoplatky uhradil do 15. dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním čtvrtletí, za které o poskytnutí příspěvku žádá, nebo je uhradil do 5 pracovních dnů ode dne, kdy se o těchto nedoplatcích od krajské pobočky Úřadu práce dozvěděl v případě, že si údaje o nedoplatcích podle § 147b zjistil Úřad práce sám, pokud mu k tomu dal zaměstnavatel souhlas a za tímto účelem

zprostil příslušný finanční nebo celní úřad povinnosti mlčenlivosti vůči Úřadu práce; ubrazení nedoplatku je zaměstnavatel povinen krajské pobočce Úřadu práce doložit.

18. Podle § 78a odst. 16 zákona o zaměstnanosti „*[m]inisterstvo může na základě písemné a odůvodněné žádosti zaměstnavatele o odstranění tvrdosti zákona ve výjimečných případech hodných zvláštního zřetele prominout splnění podmínky uvedené v odstavci 4 písm. b), pokud jde o výši součtu nedoplatků zaměstnavatele, která k poslednímu dni příslušného kalendářního čtvrtletí přesáhla 10 000 Kč.*“
19. Klíčové v řešené věci je především to, zda žalobci vzniklo legitimní očekávání, že žalovaný rozhodne o jeho žádosti podle uvedeného ustanovení zákona o zaměstnanosti kladně, nebo zda žalovaný správně a přezkoumatelně vyložil neurčitý právní pojem *výjimečný případ hodný zvláštního zřetele*.
20. Dle § 2 odst. 4 správního řádu „*[s]právní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.*“ Z tohoto ustanovení lze dovodit princip legitimního očekávání, případně princip právní jistoty a potřebu jejich ochrany.
21. Pokud správní orgány uplatňují správní uvážení, musí tak činit v souladu s požadavky vyplývajícími z právních předpisů. To dovozuje i judikatura Nejvyššího správního soudu, např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002-42, publikované pod č. 906/2006 Sb. NSS. V něm Nejvyšší správní soud dospěl k právnímu názoru vyjádřenému v oficiálně publikované právní větě, že „*[a]bsolutní či neomezené správní uvážení v moderním právním státě neexistuje. Každé správní uvážení má své meze, vyplývající v své řadě z ústavních principů zákazu libovůle, principu rovnosti, zákazu diskriminace, příkazu zachovávat lidskou důstojnost, principu proporcionality atd. Dodržení těchto mezí podléhá soudnímu přezkumu.*“ Zároveň Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 16. 3. 2010, č. j. 1 Afs 50/2009-233, vyslovil, že „*za naplnění určitých podmínek pak může rozhodovací činnost správních orgánů nabývat takových kvalit, že je možno ji již označit za ustálenou správní praxi, která ve vztahu k účastníkům správního řízení vyvolává ještě intenzivnější účinky*“. V této souvislosti Nejvyšší správní soud judikoval v usnesení rozšířeného senátu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 6 Ads 88/2006-132, publikovaném pod č. 1915/2009 Sb. NSS, že „*[s]právní praxe zakládající legitimní očekávání je ustálená, jednotná a dlouhodobá činnost (příp. i nečinnost) orgánů veřejné správy, která opakovaně potvrzuje určitý výklad a použití právních předpisů. Takovou praxí je správní orgán vázán. Lze ji změnit, pokud je změna činěna do budoucna, dotčené subjekty mají možnost se s ní seznámit a je řádně odůvodněna závažnými okolnostmi.*“
22. Bylo tedy třeba posoudit, zda zde existovala ustálená právní praxe, v jejímž důsledku by bylo třeba vyhovět žalobcově žádosti, a to s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem jeho případu. Soud přitom konstatuje, že tato otázka rovněž souvisí s posouzením a naplněním neurčitého právního pojmu *výjimečně případ hodný zvláštního zřetele*.
23. Ze spisového materiálu soud zjistil, že Úřad práce ČR obdržel od žalobce dne 23. 1. 2020 žádost podle § 78a zákona o zaměstnanosti o poskytnutí příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce za 4. kalendářní čtvrtletí roku 2019. K poslednímu dni příslušného kalendářního čtvrtletí, tj. ke dni 31. 12. 2019, měl žalobce součet platných nedoplatků přesahující částku 10 000 Kč, celkem ve výši 156 354 Kč, a to u finančního úřadu na dani z přidané hodnoty. Tím ke dni 31. 12. 2019 nesplnil podmínku

bezdlužnosti stanovenou v § 78a odst. 4 písm. b) zákona o zaměstnanosti. Nedoplatek byl uhrazen 2. 1. 2020, tedy v zákonné lhůtě do 15 dnů po uplynutí čtvrtletí, za které o příspěvek žádá.

24. Dne 3. 2. 2020 žalobce požádal žalovaného v souladu s § 78a odst. 16 zákona o zaměstnanosti o odstranění tvrdosti zákona, neboť žalobce neměl ke dni 31. 12. 2019 bezdlužnost a nebyly by mu přiděleny dotace do mezd, jakožto pro společnost zaměstnávající osoby se zdravotním postižením. V žádosti jako důvod uvedl, že k nedoplatkům došlo v důsledku nešťastného opomenutí způsobeného hektičností prací na závěr roku, kdy v této době probíhala celozávodní dovolená a vánoční svátky. Nepřidělení dotací by ohrozilo existenci žalobce.
25. Žalovaný rozhodl tak, že tvrdost zákona při nesplnění podmínky bezdlužnosti ke dni 31. 12. 2019 neodstraní. Dospěl k závěru, že případ lze sice považovat za výjimečný, poněvadž žalobce žádal o prominutí poprvé, ale neuvedl důvody, jež by bylo možné posoudit jako případ zvláštního zřetele hodný. Žalobce dle ministryně neuvedl žádné skutečnosti, ve kterých lze spatřovat nezákonnost rozhodnutí žalovaného a ztotožnila se se závěry žalovaného.
26. Při splnění zákonem o zaměstnanosti stanovených podmínek je na příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením právní nárok. Na prominutí splnění podmínky bezdlužnosti právní nárok není (ministerstvo *může* prominout). Dle zákona o zaměstnanosti je tak umožněno k zabránění přílišné tvrdosti ve výjimečných *zvláštního zřetele hodných* případech na základě písemné a odůvodněné žádosti zaměstnavatele splnění podmínky bezdlužnosti zaměstnavateli prominout.
27. Žalobce nesouhlasí s interpretací pojmu *případ hodný zvláštního zřetele*. Jedná se o neurčitý právní pojem, pročť nelze přesně definovat jeho obsah ani rozsah. Správní orgány mohou zhodnotit, zda konkrétní situaci lze či nelze podřadit pod tento pojem (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2014 č. j. 8 As 37/2011-154). Obsah tohoto pojmu je třeba zkoumat v kontextu právě již zmíněné právní praxe. Z ní plyne, že žalovaný za případy hodné zvláštního zřetele považuje celou škálu situací. Správní orgán tedy musí nejdříve interpretovat neurčitý právní pojem a posoudit jeho naplnění v konkrétní věci. Dojde-li k závěru, že je pojem naplněn, uváží, zda žádosti vyhoví. Dojde-li však k závěru, že pojem naplněn není, nemůže žádosti vyhovět; v takovém případě prostor pro jeho úvahu není dán (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 Ads 201/2019-37, bod 46 a 47).
28. Správní orgány se v nynějším případě zabývaly relevantními skutečnostmi, pro něž žalobce nespĺňoval podmínky bezdlužnosti k 31. 12. 2019. Byla vzata v úvahu skutečnost, že se jednalo o první pochybení žalobce, a tedy že jde o výjimečný případ. Tato podmínka tedy byla dle správních orgánů splněna a není v nynějším případě sporná. Žalobce však dle správních orgánů nespĺnil druhou kumulativní podmínku – hodnocení případu jako zvláštního zřetele hodného. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že ministryně se tím, zda jde o případ zvláštního zřetele hodný, zabývala. Dospěla k závěru, že namítané důvody, proč k nedoplatku došlo, nelze za důvody zvláštního zřetele hodné uznat. Dobře nastavenými kontrolními mechanismy by totiž bylo možné nedoplatku účinně zabránit.
29. Neurčitý právní pojem *případ hodný zvláštního zřetele* je pojmem velmi obecným. Zákon neuvádí výčet případů, jež by jeho znaky napĺňovaly. Je tak nutno zohlednit účel úpravy a důvody pro jeho přijetí. Možnost odstranění tvrdosti zákona slouží mj. pro zmírnění

důsledků, které by přísná úprava mohla mít na zaměstnavatele, kterým by jinak náležel příspěvek ve výši nepoměrné k jejich pochybení.

30. Soud se tedy bude zabývat tím, zda se v případě žalobce jednalo o důvody hodné zvláštního zřetele pro odstranění tvrdosti zákona, zda rozhodnutí správních orgánů odpovídalo ustálené praxi žalovaného a zda žalobce mohl legitimně očekávat, že jeho žádosti bude vyhověno.
31. Jak soud uvedl výše, je třeba zohlednit primární účel právní úpravy (podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením a jejich ochranu) a důvod jejího přijetí. Žalovaný musí brát v potaz i poměr mezi výší nedoplatku a výší příspěvku, jakož i dopad neposkytnutí příspěvku na zaměstnavatele a jeho zaměstnance (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2021, č. j. 11 Ad 1/2021-47).
32. Soud souhlasí se žalobcem ohledně názoru, že rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Ads 340/2018-23, uvedený žalovaným, není přílehlavý. Z uvedeného rozsudku, jímž Nejvyšší správní soud navázal na rozsudek ze dne 30. 10. 2013, č. j. 3 Ads 23/2013-56 plyne, že při posuzování splnění podmínky bezdlužnosti dle § 78a odst. 4 zákona o zaměstnanosti nemůže správní orgán vykročit z mezí zákona; zohledňovat může pouze ty skutečnosti, které mu zákon umožňuje. Z toho důvodu nelze při rozhodování o poskytnutí příspěvku dle § 78a odst. 1 zákona o zaměstnanosti zohledňovat poměr výše nedoplatků a výši případného příspěvku. Závěry v těchto rozsudcích se však netýkají rozhodování žalovaného o žádosti na odstranění tvrdosti zákona, nýbrž rozhodování úřadu práce dle § 78a odst. 1 zákona o zaměstnanosti. Tato dvě řízení nelze směřovat. Řízení o poskytnutí příspěvku nedává správnímu orgánu příliš prostoru k vlastní úvaze (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Ads 340/2018-23, bod 11). Řízení o žádosti o odstranění tvrdosti zákona však stojí právě na povinnosti správního orgánu interpretovat a aplikovat neurčitý právní pojem a následně správním uvážením, zda promine nesplnění podmínky výše nedoplatků. Toto rozlišení činí výslovně i Nejvyšší správní soud ve výše uvedeném rozsudku, v němž uvádí, že „nad rámec uvedených úlev je pak možné jen prominutí jedné z podmínek postupem podle § 78 odst. 13 zákona o zaměstnanosti“ (bod 12 rozsudku), a „prostor pro úlevy od pochybení menšího rázu zákon o zaměstnanosti poskytuje v § 78 odst. 4 písm. a), b) a v odst. 13“ (bod 13 rozsudku). Výše uvedené tedy nesvědčí závěru žalovaného a ministryně. Jejich výklad § 78 odst. 16 zákona o zaměstnanosti tedy není správný.
33. Důvodem pro zamítnutí žádosti žalobce, resp. pro zamítnutí rozkladu, byla skutečnost, že nedoplatky vznikly v důsledku pochybení vlivem špatné administrace plateb DPH, kdy bylo podáno řádné daňové tvrzení, ale platba se zpozdila, přičemž byla zaplacená 3. den po splatnosti. Jednalo se o období vánočních svátků, čerpání dovolených a hektickou situaci spojenou s koncem kalendářního roku. Pokud by žalobce povinné platby vůči státním institucím ověřil, bylo by možné chyby včas odstranit a ke vzniku nedoplatku ke konci 4. kalendářního období za rok 2019 by nedošlo. Tato skutečnost nebyla správními orgány zpochybňována. Lze tak mít za to, že dané vysvětlení správní orgány akceptovaly.
34. Otázkou bylo, zda skutečnosti uvedené žalobcem byly dostatečným důvodem pro kladné vyřízení dle § 78 odst. 16 zákona o zaměstnanosti. Krajský soud se domnívá, že tomu tak bylo a že žalobci vzniklo legitimní očekávání, že jeho žádosti o odstranění tvrdosti zákona žalovaný vyhoví. Po analýze rozhodovací praxe soud konstatuje, že v některých případech při posuzování žádostí zaměstnavatele přihlédl k velmi obdobným skutečnostem, které ale v případě žalobce nevzal v potaz. Mezi ně patří například to, že u žalobce nešlo o úmyslné

jednání, že zde existuje zájem na zachování veškerých zaměstnavatelem vytvořených pracovních míst, umožňujících uplatnění na trhu práce osobám se zdravotním postižením. Další zohledňovanou skutečností bylo v případě žalobce nevyužití stanovisko úřadu práce. V některých případech vzalo ministerstvo v potaz rovněž nepřiměřené ekonomické dopady na další činnost zaměstnavatele.

35. Skutečnost, že se jednalo o pochybení ze strany zaměstnavatele nevylučuje, že se mohlo jednat o *případ hodný zvláštního zřetele*. Lidská chyba zaměstnance žalobce v době vánočních svátků, nepoměr mezi nedoplatkem a příspěvkem (nedoplatek je 48x menší než příspěvek) a ohrožení dalšího zaměstnávání osob se zdravotním postižením jsou relevantní důvody, jež musí žalovaný posoudit. Pokud tak vůbec neučinil, neboť byl veden nesprávným právním názorem ohledně výkladu § 78a odst. 16 zákona o zaměstnanosti, je jeho rozhodnutí nezákonné.
36. Pro naplnění tohoto pojmu požaduje žalovaný naplnění nejrůznějších okolností, které však dle názoru soudu neposuzuje zcela konzistentně (viz rozsudek zdejšího soudu odkazovaný žalobcem v doplnění žaloby ze dne 30. 8. 2022, č. j. 29 Ad 13/2020-171). S ohledem na uvedené tedy soud dospěl k závěru, že žalovaný pochybil v případě žalobce, pokud jeho žádosti nevyhověl. V postupu správních orgánů tak došlo k porušení § 2 odst. 4 správního řádu, neboť o skutkově podobných případech nebylo rozhodnuto stejným způsobem. Lze tak uzavřít, že nebyla dodržena zásada právní jistoty a zásada legitimního očekávání (bylo rozhodnuto v rozporu s žalobcem uvedeným rozsudkem rozšířeného senátu NSS ze dne 21. 7. 2009 č. j. 6 Ads 88/2006-132). Rozhodnutí správních orgánů dostatečně nereflektovalo míru porušení povinnosti ze strany zaměstnavatele, správní orgány se jí dostatečně nezabývaly.
37. K námitce žalobce, že na vydání napadeného rozhodnutí čekal 403 dnů soud sděluje, že napadené rozhodnutí bylo vydáno po uplynutí lhůty stanovené správním řádem k jeho vydání. Tato skutečnost však sama o sobě nezpůsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí. Lhůta pro vydání rozhodnutí zakotvená v ustanovení § 71 správního řádu je lhůtou pořádkovou, s jejímž nedodržením správní řád a ani jiný právní předpis nespojuje nicotnost ani nezákonnost opožděně vydaného rozhodnutí (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 6. 2013 č. j. 9 Af 12/2010-36)
38. Soud nemůže nahradit absentující úvahu správního orgánu, která by brala v potaz všechny relevantní okolnosti případu žalobce (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2009, č. j. 4 As 30/2008-102). Bude tak na žalovaném, aby nyní znovu posoudil žádost žalobce. Vyjde přitom z toho, že se jedná o řízení zahajované na žádost zaměstnavatele, v němž je primárně na žadateli, aby tvrdil a prokazoval všechny rozhodné skutečnosti. Bude-li mít žalovaný za to, že některé z tvrzení žalobkyně není prokázáno, poučí ji dle § 45 odst. 2 s. ř. ve spojení s § 142 zákona o zaměstnanosti, co je třeba doložit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2020, č. j. 1 Azs 513/2019-34, bod 14). Při rozhodování vezme rovněž v potaz skutečnosti známé mu z úřední činnosti, případně podklady od jiných správních orgánů (§ 50 odst. 1 s. ř. ve spojení s § 142 zákona o zaměstnanosti). Na základě takto řádně zjištěného stavu následně rozhodne o žádosti žalobce. Prokáže-li se, že ke vzniku nedoplatku nedošlo úmyslně, nýbrž v důsledku pochopitelné lidské chyby a že nepřiznání příspěvku by žalobce ekonomicky ohrozilo natolik, že by se dostal do úpadku či byl nucen propustit velkou část svých zaměstnanců, bude mít žalovaný za to, že v případě žalobce jde o *případ hodný zvláštního zřetele*.

39. V případě, že o případ hodný zvláštního zřetele půjde, přistoupí žalovaný ke správnímu uvážení, zda žádosti žalobce vyhovět či ne. V případě, že žalovaný dojde k závěru, že o výjimečný případ hodný zvláštního zřetele nejde, žádost zamítne (k vázanosti správního orgánu soudním výkladem neurčitého právního pojmu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu z 28. 1. 2015, čj. 1 Azs 200/2014, č. 3200/2015 Sb. NSS).

VII. Závěr a náklady řízení

40. S ohledem na výše uvedené krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil z důvodu nezákonnosti dle § 78 odst. 1 s. ř. s. a současně dle § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.) a bude tedy na něm, aby zajistil nápravu shora vytčených vad.
41. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
42. Žalobce dosáhl v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Odměna zástupce žalobce a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle § 35 odst. 2 s. ř. s. a vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. V daném případě se jednalo o čtyři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba, doplnění žaloby a účast při jednání před soudem) a čtyři režijní paušály, a to ve výši $4 \times 3 100$ Kč a 4×300 Kč [§ 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d), § 13 odst. 3 advokátního tarifu], tedy celkem 13 600 Kč. Protože je zástupce žalobce plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 2 856 Kč, odpovídající dani (21 %), kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Žalobci dále přísluší náhrada za zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 3 000 Kč.
43. Celkem tedy byla žalobci vůči žalovanému přiznána náhrada nákladů ve výši 19 456 Kč. K jejímu zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 30. května 2023

JUDr. Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu

